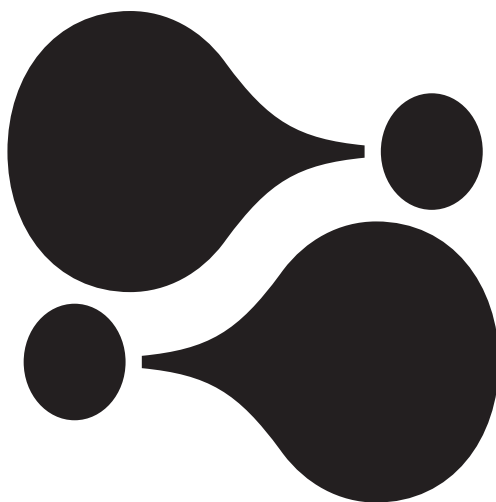

La seducció de la mentida

Un matí amb
Zadie Smith

Propostes per treballar a l'aula

Índex

Sobre Zadie Smith	3
<i>La impostura</i>	4
Activitat 1 Entrevista	5
Activitat 2 L'autoengany	2
Activitat 3 La veritat i la moralitat	10
Bibliografia	12

Dossier elaborat per Abel Capdevila amb el suport de l'equip del CCCB. Els continguts d'aquest dossier es poden reproduir lliurement amb finalitats educatives, citant la font original.

CC BY-NC-ND 4.0 DEED

Sobre Zadie Smith

Va néixer a Londres el 1975. L'escriptura enginyosa i incisiva de Zadie Smith explora temes com la identitat, la noció de la veritat i les contradiccions de la condició humana, amb el colonialisme britànic sempre de fons. Va guanyar renom internacional amb la seva primera novel·la, *White Teeth* (Hamish Hamilton, 2000), un retrat contemporani de la multiculturalitat londinenca guardonat amb el premi Whitbread. Més endavant va publicar *The Autograph Man* (Hamish Hamilton, 2002), una història sobre la pèrdua, l'obsessió i la fama; *On Beauty* (Hamish Hamilton, 2005), centrada en les diferències ètniques i culturals entre els EUA i el Regne Unit i entre els valors liberals i conservadors; *NW* (Hamish Hamilton, 2012), i *Swing Time* (Hamish Hamilton, 2016). Recentment, ha publicat la novel·la *The Fraud* (Penguin, 2023) –traduïda al castellà com *La impostura* (Salamandra, 2024)–, ambientada a l'Anglaterra victoriana i amb el cas real del judici Tichborne com a escenari. També ha publicat tres col·leccions d'assajos: *Changing My Mind* (Penguin Books, 2009), *Feel Free* (Hamish Hamilton, 2018) i *Intimations* (Penguin Books, 2020); i un volum d'històries curtes, *Grand Union* (Hamish Hamilton, 2019).

Zadie Smith ha rebut nombrosos premis per les seves obres, entre els quals destaquen la Medalla Langston Hughes del City College of New York (2017), el Premi Literari St. Louis (2021), el Premi PEN/Audible Literary Service (2022) i la Medalla Bodley (2022). És membre de la Royal Society of Literature.

La impostura

Inspirada en un cèlebre cas judicial, la novel·la històrica de Zadie Smith empra una escriptura hàbil i satírica en un relat sobre el Londres literari i els horrors de l'esclavitud.

És l'any 1873 i la senyora Eliza Touchet, una dona intel·ligent escocesa, fa tres dècades que treballa com a majordoma de William Ainsworth, un escriptor amb una carrera en declivi que en el passat havia gaudit d'èxit.

Mentrestant, Andrew Bogle, un home que va créixer esclavitzat en una plantació jamaicana, arriba a Londres com a testimoni estrella d'un cas important que captiva tot Anglaterra, inclosa Eliza Touchet. Es tracta del judici Tichborne, en què un carnisser australià de classe baixa afirma ser Sir Roger Tichborne, hereu legítim de la finca familiar. Moltes proves suggereixen que és un frau i un oportunista. Però Bogle, que va treballar per als Tichborne, li dona la raó.

És el suposat Sir Roger Tichborne realment qui diu ser? O és un frau? En un món d'hipocresia i autoengany, decidir què és real és un assumpte espinós.

© Alex Cameron.

Activitat 1

Entrevista

1
Kat Johnson, «[Zadie Smith on the pride and pleasure of narrating The Fraud](#)», *Audible*, 1 de novembre de 2023. Entrevista publicada originalment en anglès.

Llegeix aquest fragment de l'entrevista de Kat Johnson a Zadie Smith¹ i contesta les preguntes que trobaràs a continuació.

P: Avui, amb tota la informació que ens envolta, sembla fonamental saber destriar el que és veritat del que és mentida. Havent escrit una novel·la sobre aquest tema i sent una observadora tan perspicaç, creu que vivim un moment únic de la història en relació amb aquesta qüestió? I què ha après sobre la natura de la veritat escrivint aquesta obra?

R: A veure com responc aquesta pregunta... M'interessava, sobretot en el moment actual, el fet que algunes coses es jutgen amb molta severitat. Hi ha la idea, per exemple, que els escriptors són fraudulents o, en cert sentit, inautèntics. Però una novel·la ja fa palès que no diu la veritat. En canvi, les plataformes socials i la tecnologia en què estem immersos ens enganyen activament. I això sí que es presenta com a veritat [...].

El primer que em va venir al cap quan vaig començar a escriure la novel·la va ser O. J. Simpson.² Al meu entendre, aquell cas mostrava com a vegades, quan t'enfrontes a un sistema corrupte, el que el trenca és una mentida. Va ser un cas molt interessant, perquè òbviament —estic convençuda que alguns pensen que O. J. era innocent, però personalment no ho crec— era una mentida immersa en una corrupció més gran, que era que els tribunals nord-americans són racistes i classistes, i afavoreixen els homes rics. Per tant, el seu cas es va presentar com una mentida obscena. Però va reunir tot aquell suport precisament perquè la gent era conscient que el sistema en què es trobava era en si mateix corrupte.

El cas Tichborne s'hi assembla molt. Per descomptat, saps que és molt i molt improbable que aquell carnisser de classe treballadora

2
O.J.Simpson era un famós jugador de futbol americà i actor que va ser acusat dels assassinats de la seva exesposa, Nicole Brown Simpson, i el seu amic Ronald Goldman, el 12 de juny de 1994. El judici, conegut com «el judici del segle», va despertar un gran interès mediàtic. Tot i les proves aparentment incriminatòries, Simpson va ser absolt el 1995. En un judici civil posterior, Simpson va ser considerat responsable de les morts i condemnat a pagar una indemnització a les famílies de les víctimes.

fos en realitat un aristòcrata catòlic. Però en aquell moment històric de l'Anglaterra victoriana, els tribunals condemnaven treballadors a la presó o a la mort simplement per robar una ovella o una bossa de sucre. Podien enviar a Austràlia un noi de catorze anys per haver robat pa, que ja no tornaria a veure mai més la seva família. Feia molt de temps que s'imposaven condemes com aquestes i les classes treballadores d'Anglaterra n'estaven absolutament fartes.

Encara que sembli absurd, per a aquest cas hi va haver un judici civil i un altre de penal. En el judici penal, a causa de la pressió pública, el jurat va estar compost per primera vegada per lampistes, taxistes i operaris. Normalment, per formar part d'un jurat calia ser aristòcrata i de classe mitjana alta, perquè se suposava que eren les persones que podien jutjar-te. Així que aquest cas va comportar un canvi, encara que fos absurd. I això m'interessa: com a vegades la mentida o el que és fictici, quan entren en un sistema corrupte, poden gairebé desbaratar-lo i enderrocar-lo.

P: Ara hi ha un gran interès per les històries d'estafadors, però alhora vivim un moment en què molta gent pateix la síndrome de l'impostor. I diria que les dues coses estan connectades, no trobes?

R: L'estafa també va ser molt popular durant l'època victoriana, amb Martin Guerre i els famosos casos de persones que es presentaven i deien ser qui no eren. Crec que l'estafa es produeix quan hi ha una crisi econòmica i les classes mitjanes llanguixen. Quan no hi ha manera de sobreviure decentment, la gent comença a enginyar-se-les. Ho tornem a veure en el canvi de segle, quan sorgeixen enormes indústries extractives³ i algunes persones guanyen milions i milions, com passa ara amb la indústria tecnològica. En les dècades de 1910 i 1920 apareixen estafadors que volen obrir-se pas dins d'un sistema en què hi ha gent que es mor de fam al carrer i persones que s'embutxaquen més diners que mai.

Diria que aquest és l'origen de l'estafa. En aquest sentit, tot el menyspreu que es dedica als estafadors *millennials* em molesta molt, perquè se'ls ha ofert ben poc, a aquesta generació. Sense una feina

3
Les estafes solen augmentar en èpoques de crisi econòmica. Aquest fenomen es va produir a principis del segle xx, quan van sorgir grans indústries extractives com la del petroli i la dels minerals, amb les quals una petita part de la població es va enriquir de manera desorbitada, mentre que la immensa majoria de la població va continuar vivint en la misèria.

digna, sense un habitatge adequat, carregant a les espatlles un deute estudiantil, per descomptat que intentaràn buscar la manera de sortir-se'n. Així que no em sorprèn en absolut que hi hagi tants estafadors entre ells.

I pel que fa a la síndrome de l'impostor, no ho sé [...]. Em sembla un sentiment molt útil. Em preocupa molt més la gent que se sent completament còmoda en una posició de poder. Són persones que em fan por. Prefereixo algú que tingui dubtes.

—

Preguntes:

1. Busca informació sobre el cas Tichborne, que va succeir a l'Anglaterra victoriana del segle XIX i que Zadie Smith tracta a la seva última novel·la *La impostura*.
2. Quins paral·lelismes assenyalava l'autora entre el cas Tichborne i el cas d'O. J. Simpson?
3. Smith afirma que les plataformes socials i la tecnologia «ens enganyen activament». Com creus que contribueixen a la impostura i a la desinformació en la societat actual?
4. Segons Smith, les estafes augmenten quan hi ha una crisi econòmica i no es pot viure decentment. A què diries que es refereix? Hi estàs d'acord? Pots il·lustrar la resposta amb algun exemple concret?
5. Com penses que la síndrome de l'impostor pot afectar la vida d'una persona? Has experimentat aquest sentiment en algun moment?
6. Smith comenta que li fan més por les persones que se senten completament còmodes en posicions de poder que les que tenen dubtes. Quins perills comporta tenir líders que no qüestionen les seves accions ni el seu rol?

Activitat 2

L'autoengany

Llegeix aquest fragment de *La impostura* i respon les preguntes amb les teves pròpies paraules. En el text, l'autora ens presenta el suposat Sir Roger Tichborne davant d'una multitud que l'aclama. Smith retrata la manera com les conviccions del personatge es transformen en funció de les expectatives de la multitud que pot qüestionar la seva identitat. Els dubtes interns que el persegueixen són evidents per a tots els qui l'observen; tanmateix, aquesta «transparència» sembla confondre's amb un acte d'honestedat i autenticitat.

—

Enseguida se dio cuenta de que era un hombre que se movía a merced del viento. Un hombre sin un centro al que se podía empujar en cualquier dirección según el caso. Los ojos llorosos revelaban claramente que la situación lo desbordaba; pero al mismo tiempo sugerían que disfrutaba de los baños de multitud y que estaba dispuesto a creer en lo que creían ellos, después de todo, si todos tenían tanta fe... Por supuesto que creía, ¡cómo no! De hecho, ¡era un ultraje que alguien se atreviese a dudar de él! Pero ¿y si lo descubrían? Aunque, ¿cómo iban a hacerlo si era exactamente quien aquella gente decía? Qué injusto y qué indignante que yo deba hablar y verme juzgado de un modo tan cruel... Sin embargo, si el juicio ha de ser así, tan lleno de alegres vítores y gritos de «Estamos con usted, sir Roger», diga lo que diga, ¡incluso antes de que hable!, bueno, en esas circunstancias, ¿por qué motivo no hablar si van a escucharlo, les gustará y lo desean tanto? Eliza vio pasar todos estos pensamientos y algunos más por el rostro del demandante, segundo a segundo, como si se tratara de un cielo cambiante. Todos lo vieron. Era imposible pasar por alto lo que pensaba y lo que sentía, cada estrategia que consideraba, cada duda y cada justificación, habida cuenta de que estaban todas ahí delante, escandalosamente legibles. ¿Y qué es la honestidad —como le gustaba decir a la nueva señora Ainsworth— sino un rostro que se lee como un libro abierto?

ZADIE SMITH, *La impostura* (2024), Editorial Salamandra.

—

Preguntes:

1. Descriu amb les teves pròpies paraules la personalitat de l'home del text.
2. Com creus que l'autoengany afecta la conformació de la nostra identitat? I les relacions que establim amb els altres?
3. Com connectaries el que diu el text amb la manera com ens mostrem i relacionem a les xarxes socials? Penses que és possible mantenir l'autenticitat en un espai on la validació que obtenim dels altres és tan important?
4. Si moltes persones afirmen una mentida, què creus que és necessari perquè algú s'atreveixi a desmentir-la? La por al rebuig social compromet aquesta decisió?

Activitat 3

La veritat i la moralitat

A *La impostura* Zadie Smith explora qüestions innegablement actuals: com podem conciliar la nostra pròpia narrativa d'éssers morals amb les accions immorals de la societat on ens trobem immersos? En qui podem confiar perquè ens digui la veritat? Llegeix aquest text sobre la novel·la i respon les preguntes.

—

«La novel·la es va anar fent cada vegada més trumpiana a mesura que l'escrivia», diu Zadie Smith. «[Quan Trump estava fent campanya], recordo haver pensat: “A Nova York tothom sap que aquest home és dues coses. D’una banda, un milionari envanit que es fa passar per un abanderat del poble. I alhora, un home que de fet no és tan ric, però que es fa passar per un multimilionari”. Tothom sabia que era una farsa es mirés des d’on es mirés, i així i tot, no importava. Senties que la gent deia: “Com que tant li fa, com que comet errors, sabem que és real”. És exactament el mateix que passava amb el cas Tichborne: “Com que no s’hi esforça, sabem que és autèntic”. Em sembla una lògica fascinant».

[...] A Smith li interessa la nostra relació amb la història i com superposem el present al passat. Però no li interessa criticar-la des de la retrospectiva. «La preocupació pels pecats del passat em sembla un intent deliberat d’evitar pensar en els pecats del present, especialment en els que són incòmodes», diu. «Ens podem indignar per l’esclavitud», diu, i llavors assenyala el meu mòbil: «però què passa amb els nens miners que extreuen el cobalt amb què han fet el teu telèfon? Parlar d’això és una mica més incòmode, perquè t’agrada tenir mòbil i no en vols prescindir. És important recordar que els sistemes d’exploració massiva no els dirigeixen milions de persones malvades, sinó gent que només vol sucre per al cafè, o cobalt per al mòbil, o que vol anar en avió a França a l’estiu». Smith afirma que entre la nostra època i la victoriana hi ha moltes més

similituds de les que voldríem admetre. Eliza Touchet es considera una persona moralment recta, però viu en una societat on existeix l'esclavitud.

GRACE O'NEIL, «[The reliable narrator](#)», *Harper's Bazaar*, setembre de 2023. Article publicat originalment en anglès.

—

Preguntes:

1. Quines similituds troba Zadie Smith entre el cas Tichborne i la campanya de Trump?
2. Quan es destapen les mentides de líders populistes com Trump, per què creus que continuen mantenint tants seguidors? Estàs d'acord amb Zadie Smith que, si algú no intenta dissimular les seves mentides i incoherències, pot arribar a semblar més autèntic en comptes de fals?
3. Smith diu que la preocupació actual pels «pecats del passat» pot ser una manera d'evitar pensar en els problemes del present. Quins problemes actuals posa com a exemples? Per què resulta més incòmode parlar d'aquests problemes?
4. Eliza Touchet es considera una persona moralment recta, però viu en una societat on existeix l'esclavitud. Com podem reconciliar la nostra autoimatge moral amb les accions immorals de la societat en què vivim? Pots pensar en alguna acció immoral concreta que perpetuem com a societat?

Bibliografia

- Allardice, Lisa. «Zadie Smith: “I get in trouble when I talk about the state of the nation”». *The Guardian*, 26 d'agost de 2023. <https://www.theguardian.com/books/2023/aug/26/zadie-smith-i-get-in-trouble-when-i-talk-about-the-state-of-the-nation>
- Balter, Ariel. «*The Fraud*: A Novel». *New York Journal of Books*. <https://www.nyjournalofbooks.com/book-review/fraud-novel>
- British Council. «Zadie Smith». <https://literature.britishcouncil.org/writer/zadie-smith>
- Encyclopaedia Britannica (17 de juny de 2024). «Zadie Smith». <https://www.britannica.com/biography/Zadie-Smith>
- Grady, Constance. «Zadie Smith on the problem of the good white woman». *Vox*, 5 de setembre de 2023. <https://www.vox.com/culture/23832803/zadie-smith-fraud-review>
- Harris, Alexandra. «*The Fraud* by Zadie Smith – review: from Victorian London to slavery in Jamaica». *The Guardian*, 16 d'agost de 2023. <https://www.theguardian.com/books/2023/aug/16/the-by-zadie-smith-review-from-victorian-london-to-slavery-in-jamaica>
- Iglesias, Gabino. «*The Fraud* asks questions as it unearths stories that need to be told». *NPR*, 9 de setembre de 2023. <https://www.npr.org/2023/09/09/1198430207/the-fraud-asks-questions-as-it-unearths-stories-that-need-to-be-told>
- Islam, Sruti. «Zadie Smith Is Examining History Through a New Lens». *Elle Canada*, 3 d'octubre de 2023. <https://www.ellecanada.com/culture/books/zadie-smith-the-fraud-author-interview>
- Johnson, Kat. «Zadie Smith on the pride and pleasure of narrating *The Fraud*». *Audible*, 1 de novembre de 2023. <https://www.audible.com/blog/interview-zadie-smith-narrates-novel-the-fraud>
- Lowdon, Claire. «Costume drama». *TLS*, 15 de setembre de 2023. <https://www.the-tls.co.uk/literature/fiction/the-fraud-zadie-smith-book-review-claire-lowdon/>

- *La Vanguardia*. «Zadie Smith». <https://www.lavanguardia.com/libros/autores/zadie-smith-41281>
- O'Neill, Grace. «The reliable narrator». *Harper's Bazaar*, setembre de 2023. <https://harpersbazaar.com.au/zadie-smith-interview/>
- Smith, Zadie (2024). *La impostura*. Editorial Salamandra. Traducció al castellà d'Eugenia Vázquez Nacarino.

